

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра психології

ЗАТВЕРДЖЕНО
Факультет гуманітарно-педагогічний
12 січня 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**
Інженерна психологія

Галузь знань С “Соціальні науки, журналістика та інформація”

Спеціальність С4 “Психологія”

Освітня програма “Психологія” (ОС “Бакалавр”)

Факультет гуманітарно-педагогічний

Розробник: доктор психологічних наук, професор, професор кафедри психології Сергій БОЛТІВЕЦЬ

Київ – 2026 р.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра психології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан гуманітарно-педагогічного
факультету
_____ Інна САВИЦЬКА
“12” січня 2026 р.

СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри психології
протокол № 1 від “06” січня 2026 р.
Завідувач кафедри
_____ Ірина МАРТИНЮК

РОЗГЛЯНУТО

Гарант ОП “Психологія” (ОС “Бакалавр”)
_____ Ірина МАРТИНЮК

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Інженерна психологія**

Галузь знань С “Соціальні науки, журналістика та інформація”

Спеціальність С4 “Психологія”

Освітня програма “Психологія” (ОС “Бакалавр”)

Факультет гуманітарно-педагогічний

Розробник: доктор психологічних наук, професор, професор кафедри
психології Сергій БОЛТІВЕЦЬ

Київ – 2026

Опис навчальної дисципліни “Інженерна психологія”

Дисципліна “Інженерна психологія” належить до вибіркових навчальних дисциплін ОП “Психологія”. Під час її вивчення студенти пізнають факти, закономірності, особливості людської діяльності в системі “людина-техніка” та її компонентів. Дисципліна “Інженерна психологія” забезпечує розуміння сутності основних категорій системи “людина-техніка”, базові знання з актуальних психологічних питань організації та ефективної і надійної роботи людини в системах “людина-техніка” і психологічного забезпечення систем загалом. Курс забезпечує оволодіння знаннями та практичними навичками психологічного супроводу і надання психологічної підтримки людині-оператору в системах “людина-техніка”, психологічного забезпечення комфортних робочих місць і робочого простору, психологічної експертизи та проєктування технічних і програмових елементів у системах “людина-техніка”. Ці знання і практичні навички необхідні майбутнім фахівцям у сфері психічного здоров'я, інженерної психології та ергономіки.

Дисципліна “Інженерна психологія” охоплює як основні питання курсу, які набули усталеності у психологічних дослідженнях останніх століть розвитку психологічного знання, але й створює умови для розгляду актуальних сучасних питань проблемного характеру. Особливе значення надається розвитку задатків творчих здібностей студентів у практичному розв'язанні інженерно-психологічних задач, актуальних для багатьох галузей психологічного знання, зокрема в галузі клінічної психології, психофізіології, психологічної абілітації та реабілітації, педагогічної психології, психогігієни та інших галузей. Разом з цим курс охоплює міждисциплінарні базові поняття й категорії психотехніки, ергономіки, психології праці, кібернетики та інших суміжних галузей знання.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	(бакалавр)	
Спеціальність	С4 Психологія	
Освітня програма	Психологія	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	3	3
Семестр	2	2
Лекційні заняття	30 год.	8 год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.	8 год.
Лабораторні заняття	- год.	- год.
Самостійна робота	90 год.	104 год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	4 год.	- год.

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни “Інженерна психологія” – ознайомити студентів із основними поняттями, принципами та положеннями інженерної психології, розкрити специфіку, особливості та закономірності інженерного мислення, розкрити можливості практичного застосування інженерно-психологічних знань.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): здатність вирізняти й аналізувати інженерно-психологічні можливості, їх види, властивості й закономірності, добирати методи їх вивчення і застосування;

загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність застосовувати інженерно-психологічні знання у практичній психологічній роботі;

ЗК2. Знання та розуміння предметної інженерно-психологічної сфери та професійної діяльності психолога в різних сферах застосування інженерно-психологічних знань;

ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК4. Здатність вчитися, оволодівати сучасними методами пошуку інженерно-психологічних рішень;

ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним у розробленні і застосуванні інженерно-психологічних рішень, критично сприймати інформацію про їх застосування, всебічно оцінювати хід та результати власної інженерно-психологічної діяльності;

ЗК6. Здатність ухвалювати обґрунтовані рішення у ситуаціях професійного застосування інженерно-психологічних знань;

ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) в інженерно-психологічній сфері;

ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії як у повсякденному, так і професійному житті.

ЗК9. Здатність працювати в інженерно-психологічній спільноті та уміння організовувати її продуктивну роботу;

ЗК11. Здатність зберігати та примножувати українську інженерно-психологічну спадщину, її моральне, культурне і наукове значення для розвитку суспільства на основі розуміння історії та закономірностей становлення та функціонування предметної інженерно-психологічної сфери, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розробленні техніки і технологій;

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом інженерної психології;

СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння суспільних потреб виникнення, функціонування та розвитку інженерно-психологічних рішень;

СК3. Здатність до розуміння природи інженерно-психологічних задач і рішень на різних етапах їх розвитку, а також їх втілення різними групами, у тому числі шляхом організації заходів соціально-психологічного втручання;

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати інженерно-психологічну інформацію з різних джерел, у тому числі іншомовних;

СК9. Здатність здійснювати просвітницьку роботу відповідно до інженерно-психологічних запитів;

СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики в процесі створення, випробування і застосування інженерно-психологічних знань;

СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку в інженерно-психологічній сфері

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1. Аналізувати та пояснювати інженерно-психологічні запити, задачі і способи їх розв'язання, розробляти оптимальні шляхи застосування інженерно-психологічних знань.

ПРН 2. Розуміти закономірності та особливості виникнення інженерно-психологічних запитів, їх фахового перетворення на інженерно-психологічні задачі у контексті професійних завдань.

ПРН 3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. іноземних та з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення інженерно-психологічних завдань.

ПРН 10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника в інженерно-психологічній сфері.

ПРН 14. Ефективно виконувати різні ролі в інженерно-психологічній спільноті та в процесі розв'язання інженерно-психологічних задач.

ПРН 15. Відповідально ставитися до професійного інженерно-психологічного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

ПРН 16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної інженерно-психологічної діяльності.

ПРН 18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) з дотриманням базових вимог техніки безпеки у процесі інженерно-психологічної діяльності.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів	Кількість годин											
	денна форма							заочна форма				
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі			
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд
Модуль 1. Інженерна психологія як галузь психологічних знань												
Тема 1. Вступ до інженерної психології	1	10	2	2			6	10	2			8

Тема 2. Дух механіцизму XVII ст.	2	10	2	2			6	10		2		8
Тема 3. Розум як машина XVIII ст.	3	10	2	2			6	10				10
Тема 4. Психофізика XIX ст.	4	10	2	2			6	10				10
Тема 5. Психотехніка і психогігієна XX ст.	5	10	2	2			6	10	2			8
Тема 6. Сучасна психологічна апаратура початку XXI ст.	6	10	2	2			6	10		2		8
Разом за модулем 1		60	12	12			36	60	4	4		52
Модуль 2. Інженерно-психологічні основи винахідництва та його застосування												
Тема 1. Інженерно-психологічні основи винахідництва	7	7	2	2			3	7	2			5
Тема 2. Психологічні основи використання техніки	8	7	2	2			3	7				7
Тема 3. Психічні стани людини-оператора	9	7	2	2			3	7				7
Тема 4. Психологічні особливості експлуатаційних помилок людини	10	7	2	2			3	7		2		5
Тема 5. Працездатність людини в процесі використання техніки і її динаміка	11	7	2	2			3	7				7
Тема 6. Професійно важливі психологічні властивості людини	12	7	2	2			3	7	2			5
Тема 7. Воля, емоції та почуття людини в процесі використання техніки	13	6	2	2			2	6				6
Тема 8. Інженерно-психологічні основи проєктування технічних устроїв і систем	14	6	2	2			2	6		2		4

Тема 9. Психомоторні процеси і робочі рухи людини в процесі використання машин і механізмів	15	6	2	2			2	6				6
Разом за модулем 2		60	18	18			24	60	4	4		52
Усього годин		120	30	30			60	120	8	8		104

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ до інженерної психології	2
2	Дух механізму XVII ст.	2
3	Розум як машина XVIII ст.	2
4	Психофізика XIX ст.	2
5	Психотехніка і психогігієна XX ст	2
6	Сучасна психологічна апаратура початку XXI ст.	2
7	Інженерно-психологічні основи винахідництва	2
8	Психологічні основи використання техніки	2
9	Психічні стани людини-оператора	2
10	Психологічні особливості експлуатаційних помилок людини	2
11	Працездатність людини в процесі використання техніки і її динаміка	2
12	Професійно важливі психологічні властивості людини	2
13	Воля, емоції та почуття людини в процесі використання техніки	2
14	Інженерно-психологічні основи проектування технічних пристроїв і систем	2
15	Психомоторні процеси і робочі рухи людини в процесі використання машин і механізмів	2

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Особливості функцій людини в умовах взаємодії з машиною	2
2	Вдосконалення техніки і зміна функцій машини як засобів покращення людської діяльності	2
3	Особливості визначення професійно важливих якостей людини для роботи з машинами і механізмами	2
4	Психодіагностика психічних станів людини в умовах використання техніки	2
5	Динаміка психічних станів людини в процесі експлуатації техніки	2
6	Визначення індивідуальних показників працездатності людини	2
7	Психологічні особливості помилок людини в процесі використання техніки	2
8	Психомоторні процеси людини-оператора та їх специфіка	2
9	Психічний стан втомленості та його психологічна характеристика	2
10	Психологічні вимоги до оснащення робочого місця людини-оператора	2
11	Типізація й уніфікація засобів забезпечення діяльності людини.	2
12	Сенсорні механізми діяльності людини-оператора	2

13	Психологічні принципи проектування технічних систем	2
14	Визначення меж можливостей людини і технічних засобів	2
15	Психологічні основи охорони праці і техніки безпеки	2

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Власне інженерно-психологічне дослідження: цілі, методи і упровадження. Інженерна психологія серед інших наук.	6
2	Актуальність інженерно-психологічних рішень: тенденції і перспективи.	6
3	Визначення інженерно-психологічних задач і напрямів їх розв'язання.	6
4	Психогігієна роботи з машинами і механізмами: методи і прийоми запобігання аваріям.	6
5	Інженерно-психологічне вивчення уваги людини: методи і прийоми раціонального використання людських можливостей.	6
6	Роль уяви в інженерно-психологічній творчості людини: методи і прийоми ціложиттєвого розвитку.	6
7	Роль різних видів пам'яті людини в роботі з машинами і механізмами: методи і прийоми інженерно-психологічного попередження забування, сплутування і помилок.	3
8	Критерії розподілу функцій між людиною і машиною.	3
9	Інженерно-психологічне врахування можливостей мислення та інтелекту людини для належної експлуатації машин і механізмів.	3
10	Інженерно-психологічне врахування показників афективно-вольової сфери людини в проектуванні технічних систем.	3
11	Інженерно-психологічне врахування психічних станів людини та методи запобігання аварійних ситуацій.	3
12	Психологічний аналіз і визначення меж можливостей людини і машини.	3
13	Вивчення технічних здібностей людини: методи, прийоми і вправи для розвитку задатків технічних здібностей дитини.	2
14	Психічне напруження у роботі з технічними системами, машинами і механізмами.	2
15	Ступені і психофізіологічні складові перевтоми людини у процесі роботи з машинами і механізмами.	2

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне та письмове опитування;
- співбесіда;
- тестування;
- захист практичних робіт, завдань самостійної роботи;
- самооцінювання.

7. Методи навчання (вибрати необхідне чи доповнити):

- метод практико-орієнтованого навчання;
- кейс-метод;
- метод навчання через дослідження;
- метод навчальних дискусій та дебат;
- метод командної роботи, мозкового штурму.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного “Положення про екзамени та заліки у НУБіП України”.

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Інженерна психологія як галузь психологічних знань		
Лекція 1. Вступ до інженерної психології.	Знання кола явищ, що вивчаються інженерною психологією. Розуміння особливостей функцій людини в умовах взаємодії з машиною.. Розвиток умінь визріти ознаки інженерної психології серед інших наук.	-
Практична робота 1. Особливості функцій людини в умовах взаємодії з машиною.		5
Самостійна робота 1. Власне інженерно-психологічне дослідження: цілі, методи і упровадження. Інженерна психологія серед інших наук.		5
Лекція 2. Дух механізму XVII ст.	Розвиток умінь аналізувати базові категорії вдосконалення техніки і зміни функцій машини як засобів покращення людської діяльності. Розуміння актуальності інженерно-психологічних рішень, їх тенденцій і перспектив.	-
Практична робота 2. Вдосконалення техніки і зміна функцій машини як засобів покращення людської діяльності.		5
Самостійна робота 2. Актуальність інженерно-психологічних рішень: тенденції і перспективи.		5
Лекція 3. Розум як машина XVIII ст.	Розвиток умінь аналізувати особливості визначення професійно важливих якостей людини для роботи з машинами і механізмами. Знання сутності та видів професійної діяльності, процесу її опанування та фізіологічного механізму її забезпечення. Умінь добирати інженерно-психологічні задачі і напрями їх розв'язання.	-
Практична робота 3. Особливості визначення професійно важливих якостей людини для роботи з машинами і механізмами		5
Самостійна робота 3. Визначення інженерно-психологічних задач і напрямів їх розв'язання.		5
Лекція 4. Психофізика XIX ст.	Умінь здійснювати психодіагностику психічних станів людини в умовах використання техніки. Оволодіння базовими принципами психогігієнічної роботи людини з машинами і механізмами, методами і прийомами запобігання аваріям.	-
Практична робота 4. Психодіагностика психічних станів людини в умовах використання техніки		5
Самостійна робота 4. Психогігієна роботи з машинами і механізмами: методи і прийоми запобігання аваріям.		5
Лекція 5. Психотехніка і психогігієна XX ст.	Володіння методами вивчення динаміки психічних станів людини в процесі експлуатації	5
Практична робота 5. Динаміка		

психічних станів людини в процесі експлуатації техніки	техніки. Уміння здійснювати проєктування інженерно-психологічного вивчення уваги людини, використовувати валідні методи і прийоми раціонального використання людських можливостей.	5
Самостійна робота 5. Інженерно-психологічне вивчення уваги людини: методи і прийоми раціонального використання людських можливостей.		
Лекція 6. Сучасна психологічна апаратура початку XXI ст.	Знання переліку, призначення і функцій сучасної психологічної апаратури. Вміння користуватись одним з психологічних апаратів для визначення індивідуальних показників працездатності людини. Розуміння ролі уяви в інженерно-психологічній творчості людини, методів прийомів її ціложиттєвого розвитку.	5
Практична робота 6. Визначення індивідуальних показників працездатності людини.		
Самостійна робота 6. Роль уяви в інженерно-психологічній творчості людини: методи і прийоми ціложиттєвого розвитку.		
Модульна контрольна робота 1.	Узагальнення набутих знань та умінь.	40
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Інженерно-психологічні основи винахідництва та його застосування		
Лекція 1. Інженерно-психологічні основи винахідництва	Знання сутності та закономірностей виникнення помилок відчуттів і сприймань людини, їх фізіологічного підґрунтя та видів. Розуміння особливостей різних видів пам'яті та умінь добирати й застосовувати методи і прийоми інженерно-психологічного попередження забування, сплутування і помилок.	-
Практична робота 1. Психологічні особливості помилок людини в процесі використання техніки.		5
Самостійна робота 1. Роль різних видів пам'яті людини в роботі з машинами і механізмами: методи і прийоми інженерно-психологічного попередження забування, сплутування і помилок.		5
Лекція 2. Психологічні основи використання техніки	Знання сутності психологічних основ використання техніки. Розуміння особливостей психомоторних процесів людини-оператора. Уміння добирати й застосовувати критерії розподілу функцій між людиною і машиною.	-
Практична робота 2. Психомоторні процеси людини-оператора та їх специфіка		5
Самостійна робота 2. Критерії розподілу функцій між людиною і машиною.		5
Лекція 3. Психічні стани людини-оператора	Знання сутності, видів та основних характеристик психічних станів людини-оператора. Розуміння особливостей розвитку	-
Практична робота 3. Психічний стан втомленості та його психологічна характеристика		5

Самостійна робота 3. Інженерно-психологічне врахування можливостей мислення та інтелекту людини для належної експлуатації машин і механізмів.	психічних станів втомленості та їх психологічних характеристик. Уміння добирати й застосовувати в інженерно-психологічному проєктуванні параметри можливостей мислення та інтелекту людини для належної експлуатації машин і механізмів.	5
Лекція 4. Психологічні особливості експлуатаційних помилок людини	Знання сутності та видів експлуатаційних помилок людини, їх фізіологічного підґрунтя. Розуміння психологічних вимог до оснащення робочого місця людини-оператора. Уміння добирати й застосовувати показники афективно-вольової сфери людини в проєктуванні технічних систем.	-
Практична робота 4. Психологічні вимоги до оснащення робочого місця людини-оператора		5
Самостійна робота 4. Інженерно-психологічне врахування показників афективно-вольової сфери людини в проєктування технічних систем.		5
Лекція 5. Працездатність людини в процесі використання техніки і її динаміка	Знання сутності та видів працездатності людини в процесі використання техніки, її основних функцій, динаміки та фізіологічного підґрунтя, Розуміння особливостей типізації й уніфікації засобів забезпечення діяльності людини. Уміння добирати й застосовувати способи інженерно-психологічного врахування психічних станів людини та методи запобігання аварійних ситуацій.	-
Практична робота 5. Типізація й уніфікація засобів забезпечення діяльності людини.		5
Самостійна робота 5. Інженерно-психологічне врахування психічних станів людини та методи запобігання аварійних ситуацій.		5
Лекція 6. Професійно важливі психологічні властивості людини	Знання сутності професійно важливих психологічних властивостей людини, її мислення та основних операцій, їх фізіологічного підґрунтя. Розуміння особливостей сенсорних механізмів діяльності людини-оператора, розвитку її мислення та інтелекту. Уміння добирати й застосовувати методи психологічного аналізу й визначення меж можливостей людини і машини.	-
Практична робота 6. Сенсорні механізми діяльності людини-оператора		5
Самостійна робота 6. Психологічний аналіз і визначення меж можливостей людини і машини.		5
Лекція 7. Воля, емоції та почуття людини в процесі використання техніки	Знання сутності та видів волі, емоцій і почуттів людини в	-

Практична робота 7. Психологічні принципи проєктування технічних систем	процесі використання техніки Розуміння психологічних принципів проєктування технічних систем. Уміння добирати й застосовувати методи вивчення технічних здібностей людини, прийоми і вправи для розвитку задатків технічних здібностей дитини.	5
Самостійна робота 7. Вивчення технічних здібностей людини: методи, прийоми і вправи для розвитку задатків технічних здібностей дитини.		3
Лекція 8. Інженерно-психологічні основи проєктування технічних устроїв і систем	Знання сутності адаптації та функціонального стану організму для врахування при проєктуванні технічних устроїв і систем, визначення меж можливостей людини і технічних засобів.	-
Практична робота 8. Визначення меж можливостей людини і технічних засобів	Розуміння особливостей протікання стресових станів. Уміння добирати й застосовувати методи зниження психічного напруження людини у роботі з технічними системами, машинами і механізмами.	5
Самостійна робота 8. Психічне напруження у роботі з технічними системами, машинами і механізмами.		2
Лекція 9. Психомоторні процеси і робочі рухи людини в процесі використання машин і механізмів	Знання сутності психомоторних процесів і характеру робочих рухів людини в процесі використання машин і механізмів.	5
Практична робота 9. Психологічні основи охорони праці і техніки безпеки	Розуміння психологічних основ охорони праці і техніки безпеки. Уміння визначати ступені і психофізіологічні складові перевтоми людини у процесі роботи з машинами і механізмами.	
Самостійна робота 9. Ступені і психофізіологічні складові перевтоми людини у процесі роботи з машинами і механізмами.		
Модульна контрольна робота 2.	Узагальнення набутих знань та умінь.	20
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 \cdot 0,7 \leq 70$	
Екзамен	30	
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно

74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Відтермінування здачі завдань самостійної роботи, практичних занять у випадках хвороби чи якоїсь іншої вагомої для студента причини може бути дозволене за умови надання необхідної документації. Відтермінування здачі екзамену може бути дозволене за умови погодження з деканатом. Проведення навчальних занять, терміни та умови виконання навчальних завдань можуть бути адаптовані до запитів студентів із документально підтвердженими особливими потребами. Відповідальністю студента залишається вчасне надання таких документів.
Політика щодо академічної доброчесності	Вступаючи на цей курс, студенти повинні дотримуватися норм поведінки, прописаних у Положенні про академічну доброчесність у Національному університеті біоресурсів і природокористування України (https://nubip.edu.ua/node/12654). Ви повинні знати та дотримуватись академічної доброчесності з усіх питань цього курсу. Порухення академічної доброчесності тягне за собою академічну відповідальність.
Політика щодо відвідування	Відвідування лекцій та практичних занять з курсу є обов'язковим, воно забезпечує краще розуміння матеріалу, дає можливість простежити зв'язок між теоретичною інформацією та її прикладним аспектом, сформувати систему знань та ґрунтовно підготуватись до екзамену. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету).

9. Навчально-методичне забезпечення:

- Boltivets S., Furman A.V., Oksana Furman O., Korolchuk V., Mykola Korolchuk V. Integrating psychophysiological technologies for stress management: Challenges and solutions in the Ukrainian healthcare system, *European Journal of Trauma & Dissociation*, Volume 9, Issue 4, 2025, 100603, ISSN 2468-7499, <https://doi.org/10.1016/j.ejtd.2025.100603>.

(<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2468749925001048>)

- Болтівець С.І., Клименко В.В., Губко О.Т. Психологія експериментальна. *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / редкол. І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2025. Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-888402>

- Болтівець С.І. Інженерна психологія. *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. – Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2011. Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-12290>.

- Дерев'янюк С. П. Психологія праці та інженерна психологія: навчально-методичні рекомендації. Чернігів: Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка, 2021. 92 с.

10. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Трофімов Ю.Л. Інженерна психологія: підручник. Київ: Либідь, 2002. 264 с.
2. Інженерна психологія: курс лекцій / Укладач: С.О. Гура. Харків: Національний університет цивільного захисту України, 2016. 127 с.
3. Горбунова К. М. Інженерна психологія: курс лекцій / К. М. Горбунова, С. Б. Літвінчук, К. А. Тайхриб. Миколаїв: Миколаївський національний аграрний університет, 2016. 203 с.
4. Кириченко В. В. Психологія праці та інженерна психологія: навчальний посібник. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2022. 240 с.
5. Психологія праці та інженерна психологія: навчальний посібник для студентів денної і заочної форм навчання спеціальності 053 «Психологія» - 2-ге вид., перероб. і доп. / укладач О. С. Юрков. Мукачєво: Мукачівський державний університет, 2018. 187 с.
6. Психологічні особливості віддалених наслідків стресогенних впливів: монографія / [Корольчук М. С., Корольчук В. М., Кулаженко А. І. та ін.; за ред. М. С. Корольчука]. Київ: Київськ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. 276 с.
7. Діти в інтернеті: як навчити безпеці у віртуальному світі/[Литовченко І.В, Максименко С. Д, Болтівець С. І., Чепа М. Л. А., Бугайова Н. М.]. Київ: Вид-во ТОВ “Видавничий будинок “Аванпост-Прим”, 2010. 48 с.
8. Болтівець С. Апаратурно-психологічна об’єктивізація індикаторів психічного здоров’я. *Психічне здоров’я*. 2017. №3(52). С. 62–67.
9. Болтівець С. І. Апаратурне вимірювання психофізіологічних станів готовності військовослужбовців до діяльності в особливих умовах. Глава 5. *Військова психологія та педагогіка: інноваційний підхід*: підручник: у 2-х ч. Ч.1. Київ: Національний університет оборони України, 2012. С. 431–448.
10. Болтівець С. Апаратурне вимірювання стресостійкості особистості до діяльності в особливих умовах. *Вісник національного університету оборони України*. Київ, 2012. №1(26). С.139–144.

Додаткові

1. Болтівець С. Конкурс «Технічний подарунок татові». *Юний технік України*. 2011. №11–12 (108–109). С. 10.
2. Болтівець С. Концептуальні засади та психофізіологічний апаратурний інструментарій ефективного застосування заходів пропагування серед молоді психогігієнічного виховання в навчальних закладах. *Практична психологія та соціальна робота*. 2011. № 12, (грудень). С. 72–77.

Інформаційні ресурси

1. Інженерна психологія як наукова дисципліна: <https://ped.nuos.edu.ua/wp-content/uploads/2019/10/%D0%9B%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D1%97-%D1%96%D0%BD%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B0-%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F.pdf>
2. Інженерна психологія та ергономіка програмних систем [Електронний ресурс]: електрон. метод. рекомендації до самостійної роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 126 «Інформаційні системи та технології» та 122 «Комп'ютерні науки» / уклад. А. Х. Гудімова. Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2023. 28 с. <https://dspace.onu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/dfa94a97-3ec7-41ca-9c1b-460c913fdb4/content>
3. Синишина В.М. Інженерна психологія. Методичні рекомендації до вивчення дисципліни. Для здобувачів вищої освіти галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053-Психологія, освітньої програми Психологія. <https://www.uzhnu.edu.ua/en/infocentre/get/90897>
4. Психологія праці та інженерна психологія: інструктивно-методичні матеріали / укладач Кириченко В.В. Житомир: ЖДУ імені Івана Франка, 2020. 81 с. https://eprints.zu.edu.ua/30632/1/%D0%86%D0%9C%D0%9C_%D0%9F%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D1%86%D1%96_%D1%82%D0%B0%20%D1%96%D0%BD%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B0%20%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F.%20%D0%9F%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B8.%20%D0%9A%D0%B8%D1%80%D0%B8%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20%D0%92.%D0%92.%20%282018%29.pdf